Sprievodca návštevníka

Obec LUDANICE

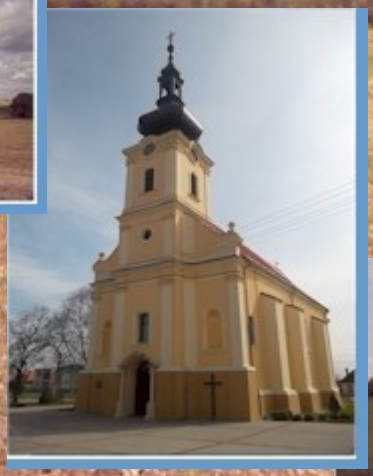

1242 - 2012

770. výročie prvej písomne doloženej zmienky o obci

www.obecludanice.sk

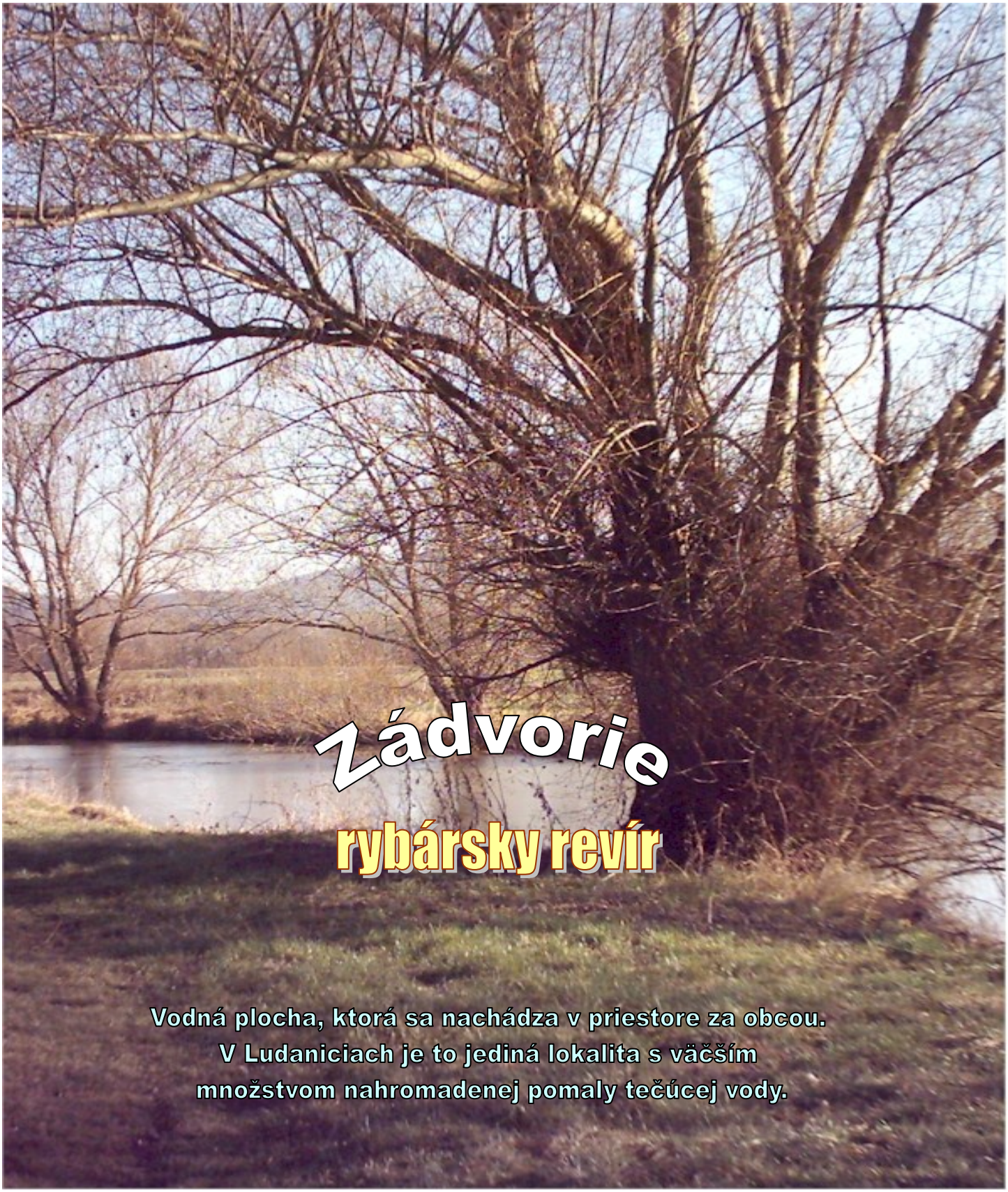

Zádvorie

rybársky revír

Vodná plocha, ktorá sa nachádza v priestore za obcou.
V Ludaniciach je to jediná lokalita s väčším
množstvom nahromadenej pomaly tečúcej vody.

Publikácia Obecného úradu v Ludaniciach
(nepredajné)

Benediktíni v Ludaniciach

> Aj keď sa ani najstarší obyvatelia obce nepamätajú, kde presne stálo benediktínske Opátstvo sv. Kozmu a Damiána, jeho fungovanie minimálne do prvej polovice druhého tisícročia je historickým faktom.

História benediktínskeho opátstva, ktoré v dávnych časoch existovalo v tzv. Dolných Ludaniciach je úzko spätá aj s vtedajšími vlastníkmi obce Ludanice.

Rod Ludanickovcov z Ludaníc bol pravdepodobne jedným z donátorov a spoluzakladateľov kláštora benediktínov.

Táto história hlboko spala až do pamätného roku 2005, kedy sa začalo so serióznym archeologickým výskumom v predpokladanej lokalite a skutočne bola v priestore neďaleko farského areálu preukázaná existencia kláštora, ktorý tu stál v dávnej minulosti.

Návštevník obce Ludanice má dnes možnosť oboznámiť sa s miestom, kde stáli v dávnych časoch budovy opátstva.

Okrem benediktínskeho opátstva, ktoré bolo zasvätené svätcom východného obradu sv. Kozmovi a Damiánovi stál v Ludaniciach na počiatku druhého tisícročia farský kostol postavený v románskom slohu a bol zasvätený sv. Demetrovi. Tento kostol bol dozaista veľmi cennou stavbou pravdepodobne z 11. storočia.

Terajší farský kostol stojí na mieste, kde stál práve tento starobylý chrám. V 17. storočí známy polyhistor Matej Bel vo svojej práci uvádza, že v Ludaniciach stoja vedľa seba dva kostoly.

Okrem farského tu existoval aj opátsky kostol sv. Kozmu a Damiána. Tento bol pravdepodobne koncom 18. storočia rozobratý a z materiálu bola postavená budova fary.

Rozsiahla prestavba farského kostola v rokoch 1752-1761 si vyžiadala, že počas rekonštrukčných prác slúžil veriacim dnes už neexistujúci kostol sv. Kozmu a Damiána, tzv. opátsky kostol, stojaci v areáli benediktínskeho opátstva.

Na obrázku je pamätný kríž, postavený pred farským kostolom, ktorý má pripomínať existenciu opátstva v Ludaniciach a je súčasne spomienkou na niekdajší starobylý farský kostol sv. Demetra

Čo priniesol archeologický výskum ?

Archeologické sondy urobené počas výskumu v letných mesiacoch roku 2005 v priestore, ktorý patrí do areálu základnej školy v Ludaniciach a kde s najväčšou pravdepodobnosťou v minulosti stálo benediktínske opátstvo priniesli zaujímavé poznatky.

Boli odkryté pozostatky barokového majera o ktorom sa traduje, že práve on bol postavený na mieste starovekého opátstva. Okrem toho boli nájdené aj pozostatky staršej architektúry, ktorú odborníci datujú do prelomu 14. a 15. storočia.

Pozoruhodným nálezom je systém teplovzdušného vykurovania. Ide o tzv. hypocaustum, spôsob vykurovania, ktorý sa využíval najmä v kláštoroch. Zariadenie pochádza zrejme z prelomu 14. a 15. storočia a unikátne je hlavne preto, lebo je zachované v dobrom stave.

Archeologickým výskumom sa podarilo objaviť dve krídla ludanického opátstva. Veľkou výzvou do budúcnosti je odkrytie základov opátskeho kostola.
Podrobnejšie zhrnutie výsledkov výskumu obsahuje plagát **Kláštor sv. Kozmu a Damiána,** ktorý je umiestnený na obecnom úrade v Ludaniciach.

Existencia opátstva ako príspevok k šíreniu vzdelanosti

Prvopočiatky šírenia vzdelávania a vzdelanosti v obci môžeme datovať do veľmi skorého obdobia spojeného so vznikom benediktínskeho opátstva. Bývalo zvykom, že vysokopostavená šľachta, ako boli aj Ludanickovci, dávala svojich synov do výchovy často práve benediktínskym mníchom, ktorí boli nositeľmi vzdelanosti. Aj ludanickí grófi mohli cítiť potrebu mať takýchto dvorných učiteľov nablízku a preto zvolili možnosť založenia kláštora.

<>

Námestie a park

Miestny park je vtesnaný medzi tri cesty, ktoré ohraničujú jeho neveľkú plochu v centrálnej časti obce.

Je v ňom betónové pódium z vonkajšej strany kryté zvýšenou stenou, otvorené smerom k parku.

Pre potreby obce je to pomerne malý priestor zelene, lebo väčšia časť z námestia medzi kostolom a parkom je vyhradená ako parkovací priestor.

Ako vidno na obrázku deti si tu nájdu priestor pre hry.

<>

> Trojičné námestie

K prechádzke po obci Ludanice určite patrí návšteva námestia v samom strede obce. Návštevníka tu privíta dominanta obce - farský kostol Najsvätejšej Trojice.

Spleť uličiek spája centrum obce s areálom domu kultúry, školským areálom, areálom poľnohospodárskeho družstva, obchodnou zónou pre hornú časť obce.

Z historického pohľadu tento priestor už začiatkom 15. storočia bol využívaný na konanie trhov. V roku 1421 požiadali Ludanickovci kráľa o vrátenie rodových majetkov, ktoré počas celého 14. storočia užívali nitrianski biskupi a po potlačení odboja pod vedením biskupa Tomáša Ludanického prepadli v prospech kráľa. Kráľ Žigmund Luxemburský (panoval v rokoch 1387-1437) ich žiadosti vyhovel V nasledujúcom roku požiadal Ladislav Ludanický kráľa o udelenie práva konať v Ludaniciach týždenné trhy. Kráľ Žigmund v roku 1422 udelil Ludaniciam právo konať každý týždeň v pondelok pravidelné týždenné trhy.

Námestie obce je pomerne veľké a práve tu sa po udelení privilégií, keď sa Ludanice stali mestečkom s trhovým právom konávali týždenné trhy.

Tip na výlet

Vychádzka vedľa Panského potoka

> Nenáročná trasa pre peších alebo aj cyklistov. Potok dostal svoj názov pravdepodobne podľa toho, že preteká vedľa niekdajšieho panského majera. V minulosti sa táto časť Ludaníc nazývala Horné Ludanice a na rozdiel od Dolných Ludaníc, ktoré boli spojené vlastnícky buď s opátstvom alebo neskôr Nitrianskou Kapitulou v tejto časti boli vždy svetskí majitelia panstva. Vedľa potoka je spevnený chodník po ktorom sa dostanete do prírodného prostredia s príjemnou tôňou stromov, prevísajúcich nad chodník. Z cesty do Kovariec je treba odbočiť doľava tak ako je to vidieť na tejto fotografii.

Na ľavej strane chodníka v hustom poraste stromov a kríkov preteká potok, v ktorom na konci jarného obdobia rozkvitajú žlté kosatce a bujnie zelené rákosie.
Po niekoľkých sto metroch sa dostanete po chodníku k ďalšej významnej lokalite v ludanickom chotári. Je to poloha,ktorá sa nazýva Lúštek .

LÚŠTEK - miesto dôležitých archeologických nálezov

Nachádza sa na pravej strane chodníka. Táto časť chotára v severnej časti obce , kde sa našli počas archeologického výskumu v roku 1955 nálezy z mladšej doby kamennej bola v minulosti rozľahlý a mierne vyvýšený kopec.

Rozprestieralo sa tu sídlisko ľudu s lineárnou keramikou. Takmer z každého miesta v tejto časti chotára obce Ludanice priam dýcha na návštevníka dávny duch minulosti a história na ktorú môže byť obec právom hrdá. Ak však nepoznáte význam tejto oblasti, javí sa návštevníkovi ako obyčajná planina porastená stromami a nepreniknuteľnou húštinou kríkov. Práve v lokalite Lúštek boli pri vykopávkach nájdené tri hroby praobyvateľov, ktorí žili v oblasti dnešných Ludaníc.

Šípka ukazuje na lokalitu Lúštek

Letisko Ludanice

Chodník pokračuje ďalej a po panelovej ceste, ktoré slúži ako príjazdová cesta k letisku v Ludaniciach sa dostanete k štartovacej a pristávacej ploche.

Letisková plocha sa využíva už viac ako 30 rokov. Patrí do areálu agrochemického podniku, ktorý od roku 1976 začal používať na aplikáciu hnojív a chemických ochranných látok lietadlá.

Štartovacia a pristávacia dráha letiska má rozmery 400 x 12 metrov.

Tipnaavýlet

Pohorie T r i b e č

> Tribečský prírodný región tvorí pohorie Tribeč. Je typické vysokým stupňom zalesnenia a oblými tvarmi vrchov. Väčšiu časť zalesnenia tvoria listnaté porasty.

Cesta, ktorá spája obec Ludanice s Kovarcami

Z obce Ludanice možno uskutočniť pešiu túru na najvyšší vrch pohoria Tribeč. Je to Veľký Tribeč, ktorý má výšku 829 m.

Asi 3 km chôdze po asfaltovej ceste, ktorá spája Ludanice s podhorskou obcou Kovarce vystrieda pochod cez lesné cestičky.

Pre vytrvalejších turistov je dlhšia trasa vychádzajúca z podhorskej obce Oponice, odkiaľ sa po zeleno značenom chodníku dostanete k zrúcanine hradu Oponice. Vo výške 333 m po celé stáročia dominoval svojmu okoliu až pokiaľ sa pôsobením zubu času nestala z neho ruina. Hrad mal v karpatskej oblasti vzácny okrúhly tvar veže.

Oponický hrad

Hrad dal pravdepodobne postaviť koncom 13.storočia Matúš Čák a spomína sa už v roku 1300. Hrad slúžil v 16. storočí ako súčasť protitureckej obrany.

Ak sa vyberieme z Oponického hradu po zelenej značke ďalej na juh dostaneme sa k zrúcanine hradu Gýmeš, ktorý stojí na vrchu Dúň vo výške 514 m.

Pôvodne gotický hrad Gýmeš postavili v druhej polovici 13. storočia na mieste staršieho hradiska. Hrad bol v minulosti strediskom jeleneckého (maďarsky gýmešského) panstva, ktoré vlastnili Forgáčovci.

Hoci ho Turci dobyli a poškodili, bol obnovený a obývaný až do roku 1865. Od tohto roku pustne a dodnes sa z neho zachovalo len niekoľko hradných múrov.

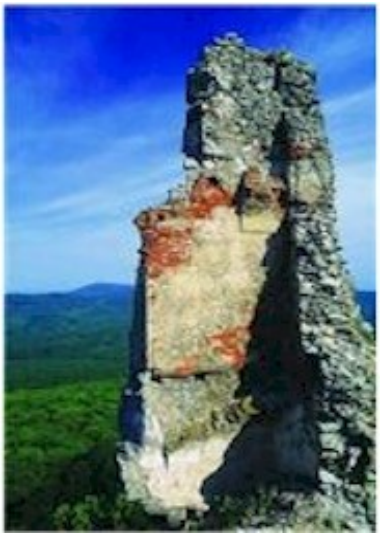

Hrad Gýmeš

<>

Farský komplex

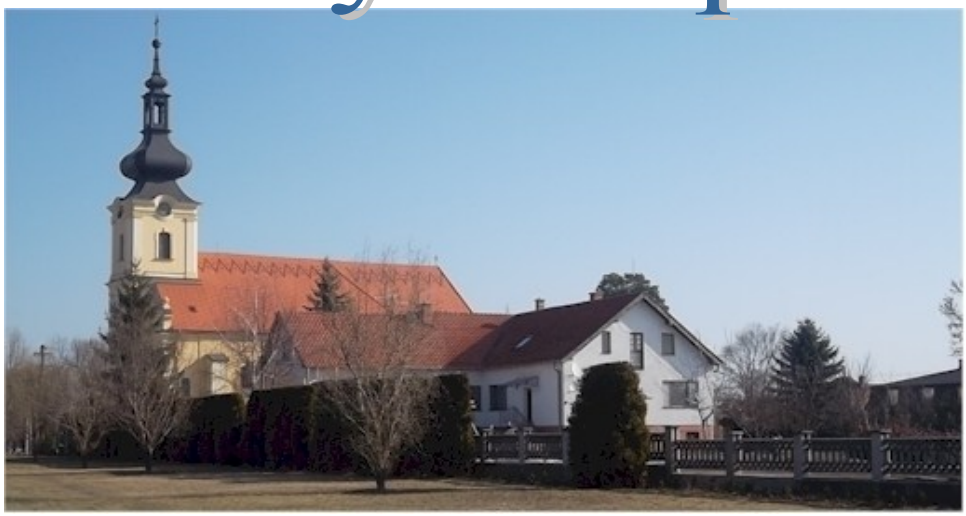

> Farský komplex - farský kostol a farský úrad je neprehliadnuteľný už zďaleka. Leží v blízkosti areálu základnej školy v Ludaniciach. Je to priestorovo veľkoryso riešený areál ktorého stredobodom je práve kostol.

Hneď vedľa kostola stojí budova farského úradu v Ludaniciach.

Súčasťou farského areálu je kamenná jaskyňa so sochou lurdskej Panny Márie. Nachádza sa v ľavom rohu oplotenia farského úradu.

Jaskyňa so sochou lurdskej Panny Márie

Celý farský komplex v Ludaniciach sa návštevníkovi môže javiť ako jeden kompaktný celok. Určite sem patrí aj kríž, ktorý na nachádza po ľavej strane farského kostola.

Zostal tu ako symbol starého obecného cintorína, ktorý sa nachádzal pri kostole ešte koncom 18. storočia. V roku 1780 sa už nepoužíval, lebo podľa vtedajšieho nariadenia mali byť všetky cintoríny stojace v obci zrušené.

Ludanice sídlom fary od dávnych čias

V období vzniku Opátstva sv. Kozmu a Damiána už boli Ludanice sídlom fary.
Keď v druhej polovici 16. storočia začal opát kláštora v Ludaniciach Ján z Rohovca na základe záverov kanonickej vizitácie z roku 1559 s opravou opátskeho kostola i ostatných budov kláštora, súčasne začal aj s výstavbou novej fary neďaleko farského kostola.
Od roku 1694 sa na fare v Ludaniciach začala viesť matrika.

Stará budova fary stála v druhej polovici 18. storočia približne na mieste dnešnej a bola postavená v roku 1786.

Bola to pomerne veľká stavba z pálených tehál. Na fare sa nachádzala aj na tú dobu rozsiahla knižnica, obsahujúca v polovici 18. storočia 80 zväzkov.

V priebehu rokov sa budova fary postupne prestavovala a rekonštruovala, ale vo svojich základoch sa zachovala až do roku 1989, kedy bola zbúraná a na jej mieste bola postavená nová budova Farského úradu v Ludaniciach.

<>

Farský úrad v Ludaniciach

Adresa :
Rímskokatolícka cirkev
Farnosť Ludanice
Trojičné námestie 23/2
956 11 Ludanice

Tel. : 00421 38/530 06 11

Tip na výlet

Navštívte prírodnú pamiatku Belanov Kút

> Na rozhraní katastrov obcí Ludanice a Čeľadince na pravom brehu rieky Nitry sa nachádza prírodná pamiatka nazývaná Belanov Kút. Z Ludaníc sa sem dostanete po ceste spájajúcej Ludanice a Kovarce.

Asi vo vzdialenosti 3 km od Ludaníc leží podhorská obec Kovarce.

Túto vzdialenosť pomalým tempom prejdete za 45 minút.

Pred mostom cez rieku Nitru pri obci Kovarce je treba odbočiť vľavo a zísť dolu z cesty na chodník po ktorom sa dostanete na cyklotrasu vedúcu vedľa rieky.

Vo vzdialenosti približne 1500 metrov (20 minút pešej chôdze po hrádzi) sa nachádza Belanov Kút.

Prírodná pamiatka s výmerou asi 2 ha bola vyhlásená za chránenú v roku 1976. Je to mŕtve rameno rieky Nitry, ktoré sa stalo útočiskom mnohých chránených druhov živočíchov a hydrofilných rastlinných spoločenstiev.

Výlet k tomuto zaujímavému prírodnému útvaru je príjemnou vychádzkou po prírode v okolí rieky Nitry.

<>

Rieka Nitra

Navštívte jedinečnú prírodnú scenériu v okolí rieky Nitry

> Iba vo vzdialenosti necelý 1 km juhovýchodne od obce preteká rieka Nitra. Vedľa rieky vedie známa regionálna cyklotrasa. V obci Kovarce možno z trasy odbočiť na cestu, ktorá návštevníka privedie priamo do obce Ludanice.

Z obce Ludanice najkratšia trasa po ktorej sa dostanete priamo k protipovodňovej hrádzi vedie po ceste vedľa bytových domov.

Na krátkom úseku je na ceste asfaltový povrch a ďalej je to už poľná cesta, ktorá je po väčších dažďoch len ťažko schodná.

Neďaleko bytoviek preteká potok a po ľavej strane je dobrý výhľad na poľnohospodárske družstvo v Ludaniciach.

Po pravej strane sa nachádza rybársky revír Zádvorie.

Zádvorie

Z obce Ludanice sa za krátku dobu - asi 10 minút chôdze návštevník dostane k ochrannej hrádzi pri rieke Nitre. Oblasť okolo rieky je husto porastená vegetáciou a na hrádzi rastie tráva a rôzne druhy poľných kvetov.

Ticho a prírodná zeleň blahodárne vplývajú na človeka a poskytujú mu príjemne strávené chvíle v prírodnom prostredí, ďaleko od hluku áut a prašného prostredia. V prípade, že si vezmete so sebou bicykel, môžete sa prejsť po turistickej cyklotrase a obdivovať túto časť okolia obce.

Areál poľnohospodárskeho družstva

Tip na výlet

Pohostinstvá a reštaurácie

V centre obce na Hviezdoslavovej ulici na nachádza pohostinstvo JUKA. Nájdete ho vo dvore za predajňou Avana.

Pohostinstvo JUKA

Svoje služby ponúka v centrálnej zóne obce Ludanice, ktorú tvorí Trojičné námestie a priľahlé ulice.

VIDEO pohostinstvo

Nachádza sa v hornej časti obce Ludanice vedľa cesty, ktorá spája Ludanice a Kovarce. Po odbočení na križovatke ho objavíte za komplexom Altana ako víta svojich návštevníkov. Skôr sa tu zastavia pocestní a tí, čo sa vybrali na prechádzku peši, lebo so zaparkovaním auta je tu problém.

ŠPORT Bar

V komplexe súkromného športoviska sa nachádza ďalšia možnosť občerstvenia. ŠPORT Bar nájdete na západnej strane obce. Pri príjazde od Topoľčian za miestnym cintorínom odbočíte vpravo a ihneď uvidíte reklamu, ktorá na bar upozorňuje.

<>

Reštauračný sprievodca

> Pri príjazde do obce Ludanice v smere od Nitry už v susednej obci Dvorany nad Nitrou je vedľa cesty umiestnený pútač, ktorý upozorňuje návštevníka na reštauráciu a pizzeriu Indians' Pub.

Reštaurácia a pizzeria INDIANS' PUB

P o n u k a : hotové jedlá
denné menu
polievky
pizza

Podobne aj v opačnom smere pri príchode do Ludaníc v smere od Topoľčian Vás pútač umiestnený na začiatku obce pozýva na zastavenie sa v Indian's Pube. Reštaurácia sa nachádza v dolnej časti obce, kde sa kumulujú také služby pre návštevníkov ako je pošta a nákupné stredisko COOP Jednoty.

00421 38 / 531 97 71

www.indians-pub.sk

Pred reštauráciou hneď pri hlavnej ceste je parkovisko a parkovať možno aj vo dvore reštaurácie.

Okrem vnútorných priestorov ponúka reštaurácia a pizzeria Indians' Pub príjemné posedenie aj na priestrannej letnej terase.

FORTUNA
STÁVKOVÁ KANCELÁRIA
V INDIAN'S PUBE

Stravovanie a ubytovanie

Pizzeria Romantik

Pizzeria Romantik

> Pre návštevníkov obce Ludanice aj pre obyvateľov obce ponúka svoje služby stravovacie zariadenie pizzeria Romantik. Nachádza sa neďaleko centrálnej zóny nazývanej Trojičné námestie.

Okrem reštauračných služieb tu nájdete aj možnosť ubytovania v príjemnom prostredí.

Bližšie informácie aj s fotografiami interiéru nájdete aj na internete.

www.pizzeria-romantik.sk

00421 38 / 531 97 24

Reštaurácia - Motorest Pizzeria ALTANA

V hornej časti obce Ludanice na križovatke ciest v smere na Kovarce ponúka svoje služby pre návštevníkov zariadenie Altana. Nachádza sa hneď pri hlavnej ceste. Pre návštevnikov je k dispozícii priestranné parkovisko, možnosť posedenia na vonkašej terase. Pri príjazde smerom od Nitry je treba odbočiť vpravo.

00421 38 / 531 92 19

Tip na výlet

Pešia túra alebo cyklotúra na Karlov Dvor

> Aj keď obec Ludanice je prevažne v rovinatom teréne, predsa sa na okolí nachádzajú aj miesta s nadmorskou výškou nad 200 metrov.

Sú to svahy na západnej strane chotára. Členitosť terénu a jeho kopcovitý charakter otvárajú pre pozorovateľa stále nové a nové pohľady.

Jedným z takýchto miest je aj poľnohospodárska usadlosť nazývaná Karlov Dvor.

Návštevník musí prejsť smerom na Topoľčany až na koniec obce. Cesta pokračuje ďalej a približne v strednej vzdialenosti prechádza cez železničné priecestie.

Je dvojkoľajové, lebo tadiaľ prechádza aj vlečka do agrochemického podniku.

Po pravej strane sa nachádza budova ACHP Levice a.s. , prevádzka Ludanice.

Po pár sto metroch od priecestia sa dostanete k areálu bývalej sušičky chmeľu, ktorá dnes poskytuje priestor podnikateľom. Tu treba odbočiť doľava na poľnú cestu. Tá stúpa do okolitých kopcov.

<>

Karlov Dvor

Poľnohospodárske družstvo Ludanice

Z histórie

Prípravný výbor na založenie vtedy Jednotného roľníckeho družstva vznikol v roku 1949 v okrese Topoľčany medzi prvými. Družstvo sa zaregistrovalo 21.12.1949 a na začiatku svojej existencie malo 107 členov. Základom celého pôdneho fondu sú vlastne pozemky konfiškovaného majetku Nitrianskej kapituly, baróna Stummera a statkára Luckého.

Družstvo sa zameriava v živočíšnej výrobe na chov hovädzieho dobytka a ošípaných, ale v roku 1980 sa zaviedol na určitú dobu aj chov oviec. Dá sa predpokladať, že práve charakter chotára na západnej strane, ako je to vidieť na fotografii bol dôvodom, prečo sa v tomto teréne skúšal práve chov oviec.

Celková rozloha katastrálneho územia obce Ludanice je 1120 hektárov. Z toho je poľnohospodársky pôdny fond 995 hektárov.

Navštívte osady v okolí obce

Tip na výlet

Osada Dolina

> Približne 6 km od obce Ludanice sa nachádzajú Horné Obdokovce. Po ceste narazíte na dve usadlosti. Jedna novšia, osada Dolina. Vidieť to už podľa typu bytových domov.

Stúpanie, ktoré je od Ludaníc smerom na Dolinu nie je príliš náročné a ponúka pekné výhľady na okolitú prírodu.

Pohľad z miesta odkiaľ je záber na Dolinu opačným smerom na obec Ludanice

Osada Bodok

Prudkým stúpaním z osady Dolina do strmého svahu sa návštevník dostane na rovinatý terén cesty.

Bodok je neveľká usadlosť počítajúca niekoľko desiatok domov, ale s bohatou históriou. V dávnej minulosti sa volala Pusté Obdokovce. Od obce Ludanice je osada vzdialená približne 5 kilometrov.

V obci Horné Obdokovce sa nachádza pôvodne renesančný kaštieľ. Tvorí ho štvorkrídlová dvojpodlažná budova s ústredným nádvorím s fontánou a výsadbou smreku pichľavého a tisu.

<>

Kaštieľ v obci Horné Obdokovce

Vodná plocha na Bodoku je vhodným miestom pre rôzne druhy vodného vtáctva

Kultúrne pamiatky v obci Ludanice

Socha svätého Donáta - chránená kultúrna pamiatka

> Patrí k Ludaniciam viac ako 250 rokov. Pochádza z 1. polovice 18. storočia a postaviť ju dal Jozef Erdödy a jeho manželka Mária Terézia Beréni. Boli štedrými podporovateľmi cirkevného umenia. a náboženského života v obci. S menom Márie Terézie Beréni je spojená aj história prestavby kostola Najsvätejšej Trojice v rokoch 1752-1761.

Kamenná socha svätého Donáta na vyvýšenom podstavci prícestného stĺpa pôvodne stála na križovatke ciest v hornej časti obce, odkiaľ bola presťahovaná a dnes stojí v areáli ludanického cintorína, naľavo od vstupnej brány.

Latinský nápis obsahuje prosbu ku sv. Donátovi, aby obyvateľov ochraňoval od blesku, moru, ľadovca a ohňa.

V Ludaniciach sa nachádzajú len tieto dve sochy z čias dávno minulých. V priebehu storočí sa v obci vyskytovali aj iné prevažne sakrálne pamiatky, ktoré ale buď podľahli zubu času, alebo boli zničené v bezpočetných požiaroch, ktoré obec postihli v rozličných obdobiach.

Detail sochy svätého Donáta

Najstaršou a najvýznamnejšou pamiatkou v obci je kostol Najsvätejšej Trojice. Je stredobodom centrálnej zóny obce a širokého okolia.

Socha svätého Jána Nepomuckého - chránená kultúrna pamiatka

Socha sv. Jána Nepomuckého pôvodne stála za vodou pri Panskom potoku. V súčasnosti historická pamiatka socha sv. Jána Nepomuckého podobne ako socha sv. Donáta stojí na miestnom cintoríne. Je osadená na vyvýšenom podstavci úplne v pravej časti hneď za ohradou cintorína.

<>

Farský kostol Najsvätejšej Trojice je chránenou kultúrnou pamiatkou

Vo vstupnej časti sa nachádza do dlažby osadená pamätná tabuľa.

EPITAF

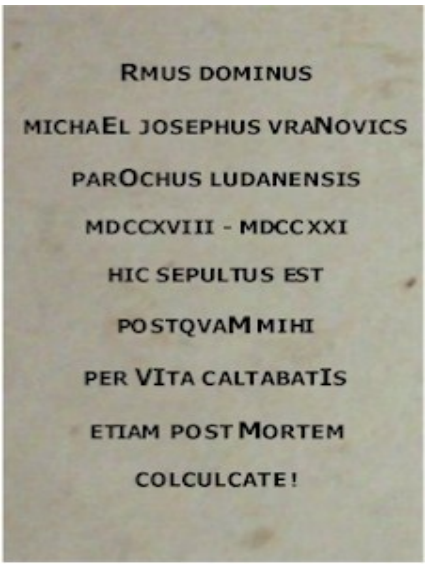

Patrí kňazovi Michalovi Vranovičovi, ktorý pôsobil na fare v Ludaniciach v rokoch 1718-1721. Je pochovaný na mieste, ktoré symbolicky pripomína práve táto kamenná pamätná tabuľa.

Renovata A.D. MMX

> Medzi významné medzníky v histórii farského kostola Najsvätejšej Trojice sa zapíše obdobie rokov 2000-2010, kedy boli vykonané rozsiahle rekonštrukčné práce interiéru a exteriéru kostola.

Desaťročie obnovy farského kostola 2000 - 2010 bolo zavŕšené konsekráciou kostola dňa 30. mája 2010 na sviatok Najsvätejšej Trojice. Na obrázku je vstupný portál kostola, kde text RENOVATA A.D. MMX bude pripomínať nielen túto slávnostnú udalosť ale aj niekoľkoročné úsilie farníkov o uskutočnenie tohto skvelého diela.

Po pravej strane vstupu do kostola je na stene umiestnený misijný kríž. Pripomína roky v ktorých sa vo farnosti konali ľudové misie. Zatiaľ posledné ľudové misie sa konali v roku sv. Pavla 28.3. - 5.4.2009 a predtým v rokoch 1939 a 1946.

Z ľavej strany je na stene osadená pamätná tabuľa.

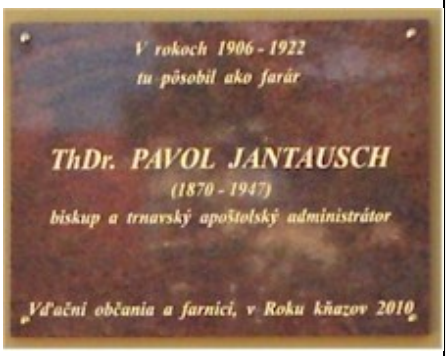

Bola osadená ako pamiatka na roky 1906 až 1922, keď v Ludaniciach pôsobil ako farár neskorší biskup a apoštolský administrátor trnavský ThDr. Pavol Jantausch

Interiér farského kostola

Stredobodom chrámu je hlavný oltár s obrazom Najsvätejšej Trojice. Dala ho zhotoviť grófka Mária Terézia Beréni a vysvätený bol v roku 1759. Jedná sa o barokové dielo pravdepodobne talianskych majstrov.

Hlavný oltár v kostole Najsvätejšej Trojice

Oltár zdobia postranné mramorové stĺpy so sochami kráľov Štefana, Imricha Ladislava a Kazimíra. V plnej nádhere sa zaskvel po vykonanom reštaurovaní, ktoré bolo súčasťou rekonštrukcie chrámu.

<>

Tip na výlet

Vyberte sa na pešiu túru do katastra susednej obce Horné Obdokovce

> Celkom v južnej časti obce na rozhraní so susednou obcou Dvorany nad Nitrou vedie cesta, ktorá Vás priamo privedie k háju. Je to na niekoľkých hektároch sa rozprestierajúci porast zložený z listnatých aj ihličnatých drevín, útočisko srnčej a diviačej zveri, vhodné miesto pre väčšie druhy vtákov ako sú sovy, kane močiarne, ale aj spevavcov a drobného poľného vtáctva.

Cesta začína na konci obce Ludanice pri prícestnom kríži.

V smere na Nitru zabočíte z hlavnej cesty vpravo a po pár desiatkach metrov sa dostanete k železničnému priecestiu. Odtiaľ začína pozvoľné stúpanie, ktoré prechádza až do strmého kopca na západnej strane nad obcou. V prvom najvyššom bode stúpania sa po pravej strane nachádza rozostavaný vodojem a anténny systém mobilných operátorov.

Po tomto namáhavom stúpaní strmým svahom asi v dĺžke 500 metrov sa Vám naskytne

výhľad na háj v katastri susednej obce. Počas výstupu z agátov vedľa cesty odlietajú dravé vtáky - kane, ktoré ste vyrušili svojou prítomnosťou.

V priaznivých rokoch, kedy je dostatok zrážok počas leta a na jeseň rastú v háji huby, hlavne pečiarka lesná a bedľa červenejúca. Okrem toho možno nájsť aj suchohríby, masliaky, hríby hrabové.

Výhľad od hája na obec Ludanice a pohorie Tribeč

Lesné cestičky v háji sú prekryté korunami stromov a poskytujú príjemný chládok.

Poľovnícke združenie PONITRAN Ludanice

Deň sv. Huberta

Tip na výlet

Rodinná prechádzka po západnej časti chotára obce Ludanice

> Ak sa chcete zbaviť ruchu, ktorý vládne na hlavnej ceste vedúcej cez obec, môžete odbočiť v smere na Nitru za miestnym cintorínom doprava. Dostanete sa na sto metrov dlhú bočnú cestu končiacu železničným priecestím.

Po pravej strane sa nachádza ŠPORT Bar a pri železničnej trati súkromné viacúčelové ihrisko. Za priecestím sa cesta vetví. Doprava smeruje k športovému areálu OFK META Color Ludanice.

Cesta na futbalové ihrisko

Športový areál OFK META Color

K lokalite Hlboká sa dostanete ak sa vyberiete po ceste vľavo. Na západnej strane katastra obce Ludanice je pomerne členitý terén, miestami presahujúci 200 metrov nadmorskej výšky.

Zelený pás stromov a kríkov sa vrezáva do okolitých polí. O vysadenie lokality prevažne

Lokalita Hlboká

medonosnými stromami ako sú agáty sa zaslúžili chovatelia včiel, ktorí si týmto spôsobom v blízkosti obce zabezpečovali znášku medu.

Hlboká v terénnej preliačine bola ideálne miesto pre vybudovanie strelnice, ktorá tu bola postavená ešte v polovici 70-tych rokov minulého storočia.

Strelnica v časti chotára nazvanom Hlboká má viac ako 30 ročnú históriu

Futbal sa hrá v Ludaniciach od roku 1935

V roku 2007 obnovilo v obci svoju činnosť občianske združenie Slovenský orol

Miestny klub Slovenského orla v Ludaniciach

Aj vy sa môžete zúčastniť ako sympatizanti Slovenského orla niektorej z nespočetného množstva akcií, ktoré každoročne poriada miestny klub. Na svoje si prídu cyklisti, turisti, milovníci loptových hier, tenisti, ale aj tí, ktorí obľubujú kultúrne akcie. Členovia klubu Slovenského orla Ludanice Vás radi uvítajú na hociktorej zo svojich aktivít.

0918 59 51 84

<>

www.zsludanice.edu.sk

Základná škola s materskou školou v Ludaniciach

> Na veľkoryso dimenzovanom pozemku v mieste, kde sa nedá prehliadnuť sa nachádza areál školy. Je vysunutý z centrálnej zóny obce a leží v priestore medzi hlavnou cestou a Trojičným námestím, resp. areálom farského úradu.

Škola, ktorá bola postavená v rokoch 1963-1964 a od 1. septembra 1964 sa v nej začalo s vyučovaním je 14-triedna a školský areál z tohto obdobia zahŕňa aj 4-bytovku postavenú pre učiteľov, jedáleň a telocvičňu.

Všetky budovy v areáli školy okrem bytovky prešli v rokoch 2005-2011 rekonštrukciou. Celý školský areál zmenil svoj vzhľad a farebnosťou fasád oživil túto časť obce.

Stará budova školy je z 50-tych rokov minulého storočia

Je to prízemná stavba v ktorej bola po ukončení prevádzky základnej školy zriadená materská škola. So školstvom v obci je spojené aj meno významnej rodáčky, spisovateľky **Heleny Križanovej-Brindzovej.** Narodila sa 7.januára 1922. Do základnej školy chodila v Ludaniciach, neskôr študovala v Nitre na gymnáziu. Od roku 1941 učila na ľudovej škole vo svojom rodisku a po oslobodení sa presťahovala do Bratislavy.

Cestička pre peších, ktorá vedie k starej budove školy sa končí na Trojičnom námestí pri kostole.

Keď sa v Ludaniciach začalo v päťdesiatych rokoch s výstavbou školy, pri výkopových prácach sa našli svedectvá o pravekom osídlení obce. Objavené pamiatky tráckej kultúry z rokov 600-400 pred Kr. neušli pozornosti robotníkov a dostali sa až k archeológom. Ide o dve nádoby, ktoré predstavujú vôbec prvý keramický materiál z územia hornej a strednej Nitry vyrobený pomocou hrnčiarskeho kruhu a sú uložené v zbierkach Tribečského múzea v Topoľčanoch.

Rok 2003 sa stal odrazovým mostíkom pre neskoršie archeologické výskumy na školským pozemkoch. Na jeseň 2003 boli vykonané merania, ktoré dokázali existenciu aj iných budov okrem tých, čo sa nachádzali na mapách Ludaníc. Kde sa v minulosti presne nachádzalo Benediktínske opátstvo v Ludaniciach sa nezachovalo ani v písomnej forme ani v tradícii. Jeho poloha v priestore obce bola odhadovaná do miesta neďaleko terajšieho farského komplexu budov - farský kostol a farský úrad, presnejšie do súčasného areálu základnej školy. Práve preto, aby sa odkryli tieto historické miesta, ktoré iba umocňujú význam obce v minulosti, bol v roku 2005 začatý archeologický výskum v lokalite areálu základnej školy predbežne preskúmanej v roku 2003.

Športoviská

Do školského komplexu patrí aj telocvičňa. Nevyužívajú ju iba žiaci školy ale aj obyvatelia obce, ktorí majú záujem o šport / futbal, stolný tenis, basketbal/. Mladí športovci trénujú pod dohľadom skúsenejších najmä v rámci Miestneho klubu Slovenského orla. Vonkajší priestor poskytuje ďalšie možnosti na športovanie. Je tu bežecká dráha, viacúčelové ihrisko s asfaltovým povrchom, alebo sa možno iba tak poprechádzať po cestičkách, ktoré tu zostali na mieste bývalého dopravného ihriska.

Na voľnom priestranstve za starou budovou školy je detské ihrisko.

<>

Navštívte múzeá

Tribečské múzeum

> Nachádza sa v okresnom meste Topoľčany. Jeho rozsiahly zbierkový fond sa využíva na usporiadavanie tématicky zameraných výstav. V archeologickej a etnografickej časti zbierky sa nachádzajú aj nálezy z okolia Ludaníc. Spomedzi pamiatok z doby železnej sú to dve nádoby, predstavujúce prvý nájdený keramický materiál vyrobený pomocou hrnčiarskeho kruhu v oblasti hornej a strednej Nitry.

Múzeum je otvorené:
október - marec
v pondelok - piatok
8.00 - 16.30

apríl - september
v pondelok - sobotu
8.00 - 16.30

Apponyiovské poľovnícke múzeum v Oponiciach

Neďaleká obec Oponice prekvapí vo svojom múzeu nádhernými poľovníckymi trofejami. Múzeum sa nachádza v kaštieli, ktorý tu zanechal rod Apponyiovcov. V zbierke múzea je aj časť zo vzácnej knižnice, ktorú v roku 1744 založil vo Viedni gróf Anton Juraj Apponyi. Jeho syn v roku 1840 umiestnil knižnicu do kaštieľa v Oponiciach. Dodnes sa zachovalo viac ako 13 tisíc zväzkov.

Múzeum je otvorené:
v pondelok - piatok
10.30 - 14.30

Slovanské múzeum A.S. Puškina v Brodzanoch

V obci Brodzany neďaleko mesta Partizánske sa nachádza renesančný kaštieľ zo 17. storočia. Je zaujímavý nielen vzhľadom, ale aj muzeálnou expozíciou v interiéri. V roku 1979 tu bolo zriadené Literárne múzeum A.S. Puškina, dnes Slovanské múzeum. Pôvodný názov bol vybratý podľa toho, že v Brodzanoch žila Puškinova švagriná Alexandra Gončarovová, ktorú tu navštevovala Puškinova manželka Natália s deťmi ako aj významní predstavitelia ruskej literatúry.

<>

Tradičný ľudový odev v Ludaniciach

> K prejavom ľudovej kultúry patrí ľudový odev. V Ludaniciach sa nosil odev, ktorý sa radí k jednému z podvariantov nitrianskeho variantu ľudového odevu. Základnými surovinami na jeho zhotovenie boli ľan, konope, vlna a kožušiny.

Mužský odev

Základnými časťami mužského odevu boli gate a košeľa šité z konopného plátna, neskôr z konopno-bavlneného alebo čisto bavlneného plátna. Široké nohavice sa v páse uväzovali na šnúrku a spodok každej nohavice bol vystrapkaný. Košeľa a gate boli letným oblečením na všedný aj sviatočný deň. V zime konopné gate vystriedali súkenné nohavice tmavej farby, v dolnej časti zúžené. Zasúvali sa do čižiem. Z čierneho súkna šili aj vestu, ktorá bola zdobená sujtáškou a bielymi gombíkmi.

Ženský odev

Spodný ženský odev v minulosti tvoril spodník z konopného plátna. Začiatkom 20. storočia ho vystriedali spodné sukne, tzv. štikerajové. Šili ich z bieleho plátna, vpredu s rázporkom, aby sa ľahšie obliekali a uväzovali sa na šnúrku. Sukne boli v páse nazberané, naspodu zdobené krajkami alebo vyšívaním "do zubov". Tuho sa škrobili, aby na nich dobre stála vrchná sukňa.

Vrchné sukne sa šili z kupovaných materiálov rôznych farieb a rôznej kvality v závislosti od toho, na akú príležitosť sa zhotovovali. Rukávce mali široké rukávy naspodu nariasené do furmy a zakončené bohatou výšivkou. Na rukávce sa okolo krku pripínal samostatný golier - krézel, ktorý bol vyšívaný a olemovaný tzv. fraštátskou čipkou a obliekal sa lajblík. V staršom období súčasť ženského odevu tvorila kuchynka, ktorá sa nosila na vrchnej sukni. Letný sviatočný odev bol doplnený farebnými stuhami-pintami s pestrým kvetinovým vzorom, obkrútenými okolo pása. Charakteristickým doplnkom oblečenia vydatých žien bol čepiec. Vrchnú súčasť zimného oblečenia žien tvorila kacabajka, čo bol kabátik prevažne šitý zo štofu alebo sefíru. Ženy v zime nosili aj vlniaky tmavej farby, väčšinou so strapcami.

<>

Tip na výlet

Okienko do kultúry

Seniorské srdce

> S prispením aktívnych členov Jednoty dôchodcov Slovenska vznikla a stále v obci pôsobí ako súčasť kultúrneho života zábavno-spevácka skupina zložená zo starších obyvateľov so záujmom o kultúrne vyžitie.

Kino 1. MÁJ Ludanice

Kinosála sa nachádza v priestoroch domu kultúry. Premieta sa spravidla dva razy za mesiac, zvyčajne v nedeľu.

Dom kultúry v Ludaniciach

Dom kultúry

Prízemie domu kultúry, kde je kinosála a tanečná sála sa využíva ako kultúrny stánok pre obyvateľov obce a na poschodí sú vyhradené priestory pre zdravotné stredisko, ktoré slúži aj pre potreby obyvateľov okolitých obcí. Okrem toho je v priestoroch domu kultúry umiestnená lekáreň sv. Rafaela a bar Peklo.

Obecná knižnica

Svoj knižničný fond buduje od roku 1974, kedy bola v obci založená prvá knižnica. V súčasnej dobe sa nachádza v budove obecného úradu a je otvorená pre čitateľov v pondelok od 13.30 do 15.30 a v stredu od 14.30 do 16.30 .

Dychová hudba

V obci sú dve dychové hudby. Ludančanka a Švitorka sa pravidelne zúčastňujú festivalov dychových hudieb, ktoré sa uskutočňujú v lete a svojimi vystúpeniami obohacujú program na rôznych kultúrnych podujatiach.

20. januára 2010 oslávila dychová hudba Ludančanka svoje 40. výročie. Jej účinkovanie v obci ocenili pri tejto príležitosti udelením pamätnej plakety Obce Ludanice.

<>

Obecný úrad Ludanice

00421 38 / 531 91 39
FAX 00421 38 / 531 91 25

Elektronický kontakt:
oculudanice@obecludanice.sk

Adresa:
Obecný úrad
SNP 448/69
956 11 Ludanice

www.obecludanice.sk

> Sídlom obecného úradu v Ludaniciach je budova, ktorá v minulom období do roku 1989 slúžila ako Miestny národný výbor. Jej výstavba bola začatá v roku 1973 a nová budova bola odovzdaná do užívania v roku 1975. Je postavená v mieste, kde sa v obci koncentruje veľa stavieb slúžiacich obyvateľstvu. Hneď v susedstve je to poštový úrad, pár metrov ďalej maloobchodná predajňa, oproti leží školský areál a smerom do centra obce ku kostolu po pravej strane cesty je to dom kultúry so zdravotným strediskom a lekárňou.

Na poschodí obecného úradu sa nachádza fotogaléria osobností, ktoré pôsobili v Ludaniciach a významných rodákov obce. Okrem toho je tu umiestnený aj plagát **Kláštor sv. Kozmu a Damiána**, ktorý ponúka zhrnutie výsledkov archeologického výskumu na mieste bývalého opátstva v Ludaniciach.

Matričný úrad

V budove obecného úradu sa nachádza aj matričný úrad. Údaje rodnej, sobášnej a úmrtnej matriky sú k dispozícii od roku 1907.

00421 38 / 531 90 10

<>

Obradná sieň Obecného úradu v Ludaniciach

Zasadacia miestnosť Obecného úradu v Ludaniciach

Register ulíc v obci:

1. mája
9. mája
Cintorínska
Družstevná
Hviezdoslavova
kpt. Nálepku
Nádražná
Pivovarská
Slobody
SNP
Štúrova
Topoľčianska
Trojičné námestie

Použitá literatúra:

> Ludanice 1242-1992, (Vydal Obecný úrad Ludanice v spolupráci s fondom Pro Slovakia)
> Združenie obcí Tribečsko-Inoveckého regiónu (Vydal TRISTANPRESS, spol. s r.o. Topoľčany pre ZO TIR), 1. vydanie, 2006
> Prezentačné CD obce Ludanice (765 rokov od prvej písomnej zmienky o obci Ludanice v dokumentoch), 2007
> Internet

Použité fotografie:

> Archív Obecného úradu v Ludaniciach
> Internet
> Územný plán obce (zrealizovaný s finančnou dotáciou Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR), 2007

Spolufinancované Nitrianskym samosprávnym krajom

Tlač TRISTANPRESS s.r.o.
Stummerova 29, 955 01 Topoľčany
Náklad 1000 ks

SPRIEVODCA NÁVŠTEVNÍKA 2012

> Ludanice od A-Z

A

Agrochemický podnik - prevádzka ACHP Levice, a.s.
Altana - motorest v hornej časti obce
Anna Ludanická - posledná z rodu Ludanickovcov z Ludaníc
Archeologické vykopávky
Autoumyváreň - priestor na ručné umývanie áut
Avana - predajňa so zmiešaným tovarom

B

Babindoliovci - majitelia panstva Horných Ludaníc od polovice 16. storočia
Benediktínske opátstvo - posledná zmienka v dokumentoch je zo 17. storočia
Beréni Mária Terézia - manželka majiteľa panstva Ludanice Františka Erdödyho

C, Č

Cintorín - pietne miesto v obci
Coop Jednota - v obci sú dve maloobchodné predajne tohto obchodného reťazca
Čerpacia stanica - na pohonné hmoty a LPG

D

Daniela - prevádzka služieb pohrebníctva
Dolgošovci - majitelia panstva Horných Ludaníc do polovice 16. storočia
Dom kultúry - s kinosálou a veľkou estrádnou sálou
Dom smútku - v areáli cintorína
Dychová hudba - v súčasnej dobe sú v obci dve hudby , Ludančanka a Švitorka

E

E-mail - oculudanice@obecludanice.sk, elektronická adresa obecného úradu
Erb obce - základný motív pochádza z 18. storočia
Erdödyovci - majitelia ludanického panstva od konca 17. storočia

F

Farnosť Ludanice

H

Helena Križanová-Brindzová - spisovateľka
Hlboká - názov časti chotára
http://www.obecludanice.sk - web adresa oficiálnej stránky obce Ludanice

I

Indian's Pub - reštaurácia v dolnej časti obce

J

Juka - pohostinstvo v centrálnej časti obce

K

Kino 1. MÁJ - premieta 2x do mesiaca
Knižnica - obecná knižnica je v budove obecného úradu
Kostol Najsvätejšej Trojice - kultúrna pamiatka
Kozma a Damián - svätci, patróni obce
Krov - názov časti chotára

L

Lekáreň sv. Rafaela
Lengyelská kutúra - kultúrny celok z neskorej doby kamennej v rámci ktorého ako jedinečná bola vyčlenená na základe nálezov ludanická skupina
Letisková plocha - 400x12 metrov, patrí agrochemickému podniku
Ludan - starobylý názov obce
Ludanickovci - majitelia Ludaníc a okolitých majetkov od prelomu 11. a 12. storočia do prvej polovice 16. storočia
Lurdská jaskyňa - nachádza sa vo farskom areáli
Lúštek - názov časti chotára

M

Materská škola
Mäsiarstvo Krajčík - maloobchodná predajňa
Mikroregión Svornosť - dobrovoľné združenie obcí

N

Nitra - názov rieky pretekajúcej neďaleko obce, názov centra samosprávneho kraja do ktorého obec patrí
NyitraLudány - názov obce na prelome 19. a 20. storočia

O

Obecný úrad v Ludaniciach
Obuv - textil - maloobchodná predajňa
OFK META Color Ludanice - futbalový klub
Ostrošičovci - bývalí majitelia majetkov v Ludaniciach v 1. polovici 17. storočia

P

Park
Poľnohospodárske družstvo - najväčší zamestnávateľ v obci
Ponitran - poľovnícke združenie

R

Rok 1242 - prvá písomná zmienka o obci
Romantik - pizzeria v centrálnej časti obce

S, Š

Seniorské srdce - zábavno-spevácka skupina
Slovenská Pošta - prevádzka Ludanice
Sochy - sv. Donát, sv. Ján Nepomucký - chránené kultúrne pamiatky
Stummerovci - bývalí majitelia ludanického panstva od druhej polovice 19. storočia
Šport Bar

T

Telocvičňa - patrí do areálu školy
Textil - odevy - maloobchodná predajňa
Toko - predaj poľnohospodárskej techniky
Topoľčany - okresné mesto

Z, Ž

Zádvorie - názov časti chotára
Základná škola
Zdravotníctvo - zdravotné stredisko v obci
Železničná stanica - obec Ludanice je predposledná zastávka na trase z Nitry do Topoľčian

<>

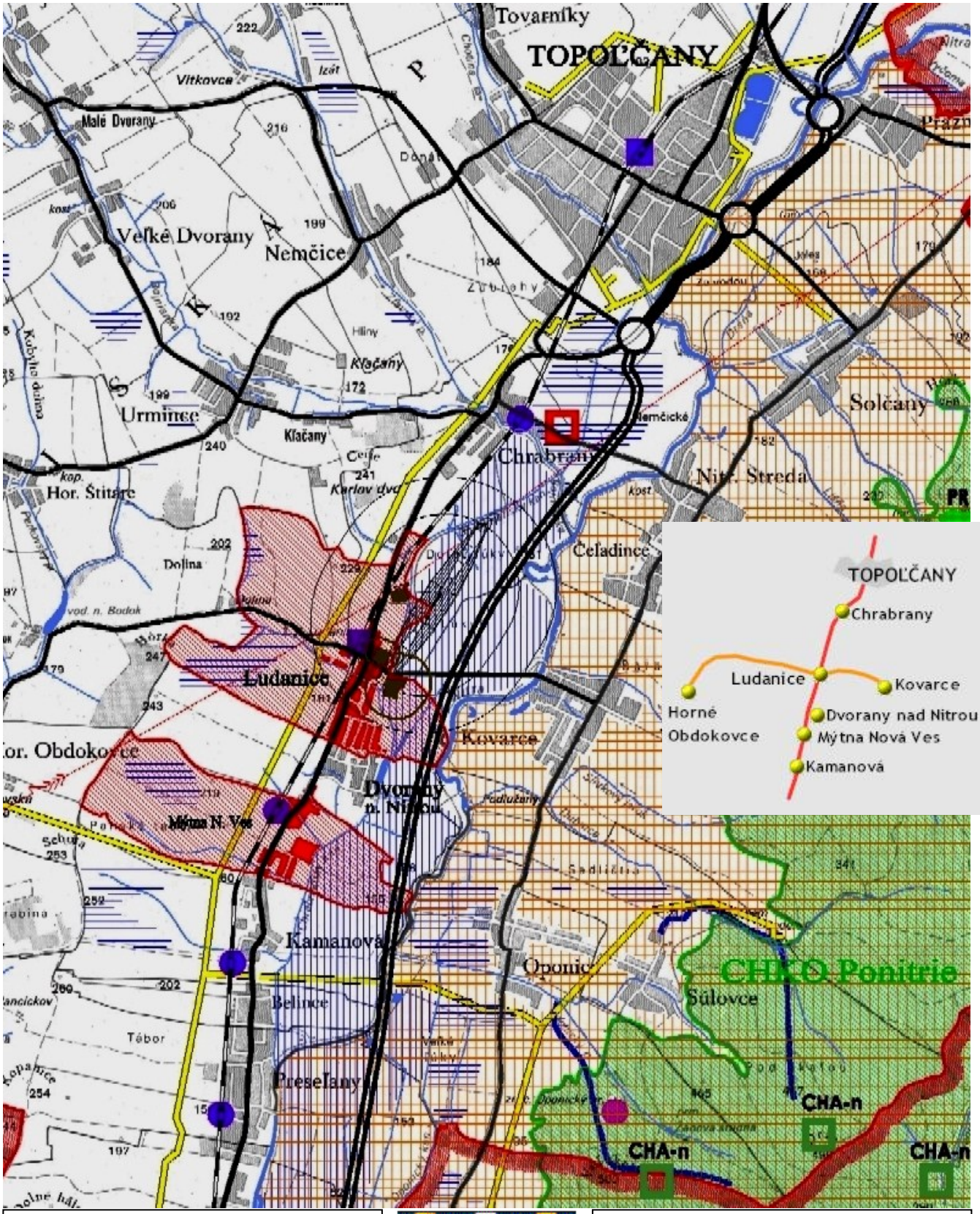

Obec Ludanice

Juhozápadný región Slovenska stredné Ponitrie

Ludanice sú jednou z väčších obcí v regióne na juh od Topoľčian.

Poloha na dôležitej cestnej a železničnej dopravnej trase Ponitrím vo vzdialenosti 8 kilometrov od okresného mesta Topoľčany zabezpečuje dobrú prepojenosť obce na okolie. Severným smerom, približne hodinu jazdy autom sa nachádza hornonitrianske centrum Prievidza. Smerom na juh je región prepojený na starobylé mesto Nitra, súčasné centrum vysokého školstva a výstavníctva, ktoré je od obce Ludanice vzdialené asi 25 kilometrov.